

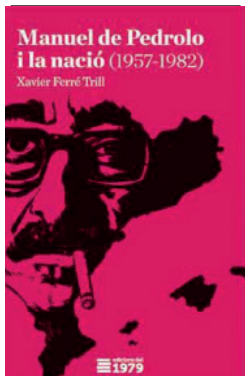
l'obra, perquè assenyala, i de quina manera!, tot allò que és caduc en l'obra de Lluïl, al mateix temps que deixa entreveure les seves intuïcions en dominis que no recauen en la ciència d'avui i subratlla l'originalitat de la construcció conceptual que ell perseguia.

Per resumir, creiem que la publicació dels tres volums previstos, *Ramon Llull. Vida i obres*, de Pere Villalba, generosament sufragats per l'Elsa Peretti Foundation, a cura de l'IEC, representarà anys a venir un punt d'arribada ja molt madur en els estudis lul·lians, i un punt de partida per a la divulgació i l'es-

tudi d'aquells aspectes del pensament de Llull que el converteixen en un contemporani nostre. L'obra de Pere Villalba es dreça davant el públic català com un formidable *tour de force* per a acostar-nos a Llull. Estem segurs que en el futur funcionarà com una enciclopèdia dels estudis lul·lians, el recurs bibliogràfic indispensable i comú per a començar i prosseguir l'estudi de Llull, tant en general com en particular. Des d'aquest punt de vista, l'IEC ha tingut molt clar que aquest cop no es podia badar i era del tot necessari posar a disposició del públic un instrument de treball d'aquesta catego-

ria. Tot ha costat molt, però estem convençuts que valia i que valdrà la pena. ♦

JAUME DE PUIG, Institut d'Estudis Catalans

Manuel de Pedrolo i la nació (1957-1982)
Xavier Ferré
Edicions del 1979
Barcelona (2016)

L'estudi del professor Xavier Ferré té un cert regust de llibre d'una altra època, quan treballs d'aquesta mena abundaven i es feien a consciència. Ara, en canvi, és una sorpresa trobar qui gosi bastir una obra tan ben feta, gens periodística, rigorosa i exhaustiva sobre la relació entre literatura i compromís intel·lectual en la trajectòria de Manuel de Pedrolo entre els anys cinquanta i vuitanta del segle passat. Una biografia político-literària de l'autor de l'Aranyó, una de les persones que més han contribuït a la nostra pervivència com a poble gràcies a una obra extensa i total (poesia, narracions curtes, teatre, novel·la en diversos gèneres, assaig, articles de reflexió, traduccions...), una reflexió independentista quan gairebé ningú no s'ho plantejava en l'àmbit de l'opi-

ni pública i una actitud valenta en defensa de la llibertat de l'individu i la nació dels Països Catalans.

L'excel·lent treball de Ferré —que ja té tot un currículum d'investigador en el camp de la sociologia i la història contemporània catalana amb autors com Rovira i Virgili o Joan Fuster— serveix per a entendre l'aparició d'un nou nacionalisme a partir dels anys cinquanta del segle xx. Pedrolo destaca en la crítica aguda a l'espanyolisme, a l'autonomisme poruc i al mandarínisme intel·lectual. Un posicionament gairebé inèdit en aquells anys de vaques grasses regionalistes. L'autor comença recordant que és el país qui fa la cultura i no pas a l'inrevés com creuen alguns mestretites culturalistes: «no hi ha un món objectiu determinant, sinó condicionant: realitats socials construïdes, percebudes, representades... no hi ha objecte sense subjecte» (p. 13). La narrativa total que practica serveix per a destacar que, «per a Pedrolo, una part substancial dels conflictes humans es contextualitzen en la situació viscuda d'ocupació / opressió política del propi país» (p. 15).

L'opció radical a favor de la llengua es posa de manifest en la pràctica diària de fer-ho tot en català i la teoritzava vinculant normalitat d'ús i independència política, en una entrevista que vaig tenir el privilegi de fer-li l'any 1990 a casa seva, al carrer Calvet. Pedrolo denuncia (tot desconstruint-la) en els seus articles a l'*Avui* la creació d'una «novoparla» nacionalment mixtificadora —encobridora, empobridora— a través de

les estructures propagandístiques — ideològiques— de l'Estat (espanyol).

Pedrolo vol fer de la seva literatura un revulsiu de desvetllament, construït utopies de llibertat, fugint de fer el que ens volen imposar. Per això opina que sempre cal lluitar, fins i tot després d'haver assolit els reptes. I practica una literatura de situació, existencial, tot i creure que no hi ha res més estèril que romandre presoner en un credo artístic o literari. Sobretot la llibertat, com una empresa contínuament en marxa: «No som lliures d'ésser lliures» (p. 57). Pedrolo forma part de la literatura de l'orientació oposada a la literatura d'endormiscament.

L'autor de l'Aranyó se situa en el marxisme heterodox, perquè és partidari de la crítica de les contradiccions culturals, ideològiques, del capitalisme occidental. Amb referents nacionals i internacionals marxians, sociològics, psicoanalítics que li aportessin coneixements sobre aspectes conflictius de la realitat coetània, entre la vindicació de la condició humana i l'estudi crític dels mecanismes que l'acondueixen cap a una no-condició; però sempre contrari a tot cosmopolitisme, ja que és en el marc de la nació que té sentit l'anàlisi. Sense contraposar mai «nació cultural» a «nació política», ja que ambdues es retroalimenten. Contra la ideologia supremacista dels Estats, remarca sempre la constant de l'existència dels pobles. ♦

JORDI SOLÉ CAMARDONS